

FETÖ: Amerikan modeli bir örgütün tarihsel kodları

Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ) bünyesindeki Üniversiteli Akil Gençlik (ÜniAK) Topluluğu, Akademik Düşünce Eğitim Medeniyet (ADEM) Topluluğu ve Eğitim-Bir-Sen iş birliğiyle gerçekleştirilen "Amerikan Modeli Bir Örgütün Tarihsel Kodları" konulu konferansta, Fetullahçı Terör Örgütünün (FETÖ) tarihsel ve uluslararası kodları odağa alındı

EĞİTİM Fakültesi Konferans Salonu düzenlenen ve Amasya Üniversitesi Rektör Yardımcısı ve OMÜ Tarih Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Önder Duman'ın konuşmacı olduğu konferansa; OMÜ Eğitim Fakültesi Dekan Yardımcısı Doç. Dr. Şener Şentürk, Eğitim Bir-Sen 2 No'lu Şube Başkanı Tevfik Yılmaz Demir, ADEM ve ÜniAK Topuluk Başkanları ile öğrenciler katıldı.

Konferansının başında FETÖ'nün tarihsel arka planından bahseden Prof. Dr. Önder Duman, bu süreci "Başından beri ılımlı görüntü sergilemek isteyen FETÖ'nün Türkiye Cumhuriyeti'ndeki tarihsel süreci; kuruluş dönemi, 1980'lerdeki yapılanma dönemi ve 1990'lı yılların başından itibaren günümüze kadar olan dönem olmak üzere 3 evrede incelenebilir. Türk siyasetinde 1970'li yıllardaki kaos dönemini Fetullahçı Terör Örgütü çok iyi kullanıyor. Sokaklarda sağ-sol çatışması, mezhep çatışmaları, etnik ve demografik sürtüşmeler yaşanırken, bu örgüt çatışmaların dışında kalmaya özen göstermiş ve bu aşamalarda kendi birimlerini, çatışmaların olmadığı güvenli limanlar olarak sunmuştur. 1980 Darbesi sonrasında ise Türkiye'de sosyolojik bir yarılma meydana gelmiş, bu darbeye her siyasi oluşum ve dinî cemaat yara almasına rağmen FETÖ, hiçbir yara almadığı gibi 'takiye' yöntemleriyle kendini geri planda tutarak güçlenmiştir. Örgüt, mevcut siyasi yapılanmayla uyumlu hareket ederek yurt sayısını artırıyor. Hatta Pensilvanya eyaletindeki mülk de bu dönemde satın

alınıyor. Örgüt lideri, 1980'de 'Huruç Harekâtı'nı (Harekete Geçme) başlatıyor ve bu harekâtın kısa süreli olmadığını, başarıya ancak 35 - 40 sene sonra ulaşabileceğini söylüyor. Dolayısıyla FETÖ'nün 15 Temmuz Darbe Girişimi süreci bu yıllara kadar uzanmakta. Yani örgütün hep bir gizli ajandası olmuştur. 1980 - 1983 yılları arası da örgütün tedbirli davrandığı sıkıyönetim yılları. Bu dönemden sonra ise örgütün siyasete nüfuz ettiği dönemler başlamakta. 1986 yılında yapılan bir düzenleme doğrultusunda özel okul açılmasına izin verilmesi, örgüt açısından önemli bir kırılma noktasını teşkil ediyor. Örgüt, ilk özel okulunu İzmir'de Yamanlar Koleji adı altında açıyor ve ardından diğer okullar geliyor. Örgütün en önemli eleman devşirme araçları hâline gelen bu okullar üzerinden bir halkla ilişkiler stratejisi geliştirdiğini görüyoruz" sözleriyle özetledi.

Sunumunda Osmanlı dönemindeki misyonerlik faaliyetleri üzerinde duran Prof. Dr. Duman, Amerikan Board ve Presbiteryen Board misyonerleri ile FETÖ'nün eğitimsel örgütlenme biçimleri arasındaki benzerliklere dikkat çekerek "Amerikan Board ve Presbiteryen Board'ın 1914 tarihli yıllık raporlarında Amerikalı misyonerlerin Osmanlı İmparatorluğu'nda 473 okul, 54 ortaöğretim kurumu ile 4 teoloji okulu, yanı sıra da 11 koleji yönettikleri, toplamda 32 bin 252 öğrenciyi eğitim verdikleri belirtilmektedir. 1923'te Cumhuriyet'in kurulmasıyla misyonerlik

faaliyetlerine getirilen kısıtlamalara rağmen Amerikan Board, misyonunu sürdürme kararı alıyor. Bu dönemde sayısı azalmış olsa da ayakta kalan Board Okullarının hedefi; 'Batılı, çağdaş bir eğitim vermek ve 'Türkiye'nin liderlerini yetiştirmek' olmuştur" bilgisini paylaştı.

Prof. Dr. Önder Duman, konuşmasında Amerikan Board ile FETÖ'nün benzerlik gösteren amaç ve faaliyetlerinden örnekler sıralarken bu hususlara dair şunları kaydetti: "Her iki yapılanma da eleman ve çalışanlarını, kendilerinin seçilmiş özel insanlar olduğuna inandırıyor. FETÖ, üyelerini 'Sen bizim yıldızımızsın' diye kandırırken; Amerikan Board ise misyonerlerinin, kendilerini 'Bir dava uğruna acı çeken kutsal kahramanlar' olarak düşünmelerini sağlamıştır. Dolayısıyla bu 'seçilmiş insanlar', amaçlarına ulaşmak için her şeyi yapmayı olumlu bir özellik görüp bu durumu içselleştiriyorlar. Amerikan Board, Türkiye misyonunu önce 5 (Avrupa Türkiye'si, Suriye - Filistin, Batı Türkiye, Merkezi Türkiye, Doğu Türkiye), sonra da 3 misyona bölüyor. FETÖ de Türkiye'yi il bazında önce 7, sonra 5 bölgeye göre planlamıştır: İç Anadolu Bölgesi (merkezi Ankara), Marmara Bölgesi (merkezi İstanbul), Ege Bölgesi (merkezi İzmir), Doğu Anadolu ve Doğu Karadeniz (merkezi Erzurum), Doğu Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu (merkezi Gaziantep). Ayrıca, her iki örgüt de dünya genelinde faaliyet gösterse de Amerikan Board da

FETÖ de Türkiye topraklarını birinci öncelik olarak kabul etmişlerdir. Öyle ki Amerikan Board'ın ilk misyonerleri 1820 yılında İzmir'e geliyor, aynı şekilde FETÖ lideri Fetullah Gülen de örgütle ilgili ilk çalışmalarını İzmir'de başlatıyor."

Her iki örgütte de eğitimin stratejik bir unsur olarak öne çıktığına dikkat çeken Prof. Dr. Duman, devamında "Gerek Amerikan Board gerekse FETÖ, maddi olanağı olmayanlara imkân sağlamak amacıyla açtıkları okullarda kendilerine bağlı bir kitle oluşturmak istiyor. Bu hedefleri doğrultusunda para toplama yoluyla ekonomik kaynak sağlıyorlar. FETÖ, para toplama işini 'himmet, 'bağış', 'burs' üzerinden veya dergi abonelikleri vasıtasıyla yürütürken; Amerikan Board ise bazen sembolik bile olsa öğrencilerden aldıkları okul ücretlerinin yanı sıra, misyonerlerin çalıştıkları bölgeden yazdıkları ve ihtiyaç belirtmeleri üzerinden Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşayan vatandaşlardan para topluyorlar. Bu anlamda bağış; iyi Müslüman ve iyi Hristiyan olmanın göstergesi hâline geliyor. FETÖ, okullarını açmadan önce öğrenci evleri veya 'Işık Evleri' (dershanelerinin bir diğer adı) ile çalışmalarına başlıyor. Amerikan Board misyonerleri de 'kendi evlerinin bir odasında veya bir binanın tek katında' açılan 'Home School' adlı 'ev okulları'nda eğitim vermişlerdir. Bu noktada her iki örgüt için öğretmen yetiştirmek, çok büyük bir öneme sahip diye konuştu.

"Amerikan Board ile FETÖ arasındaki bir başka benzerlik eğitim modeli üzerinden kurulabilir" diyen Amasya Üniversitesi Rektör Yardımcısı ve OMÜ Tarih Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Duman, bu paralelliğe ilişkin "1831 yılında Board misyoneri Rahip William Goodell, İstanbul'da diğer misyonerler ile birlikte Rum öğrenciler için Lancaster metodu (Lancasterian model) denilen bir çeşit denetleme yöntemine sahip 4 okul açmış ve bir yıl sonra bu okulların sayısı 20'ye yükselmiştir. Bu okullardaki Lancaster metodu, nitelikli bir öğretmen gözetiminde ileri düzey öğrencilerin, kendilerinden alt sınıflardaki genç öğrenci gruplarına eğitim vermesi olarak açıklanabilir. FETÖ eğitim modeli içerisinde yer alan 'abi' ve 'abla' sistemi de benzer şekilde işlemektedir. Abi ve ablalar, bir nevi gözetmen gibi hareket ederek toplantılar düzenliyor, öğrencilerle iletişim kuruyor, onları denetliyor ve yetiştiriyorlar" sözlerine yer verdi.

Dinler arası diyalog kavramından söz eden Prof. Dr. Duman, bu kavramı ilk kez 1930'lu yıllarda Brad William Ernest Hocking'in, yayımladığı kitabında kullandığını belirterek "Dinler arası diyalog ifadesi günümüz Türkiye'sinde FETÖ ile özdeşleşmiştir. Bu kavram, FETÖ söyleminin en kilit ve sembolik kavramıdır. Diyalog yoluyla kendi inanç ve yaşam biçimini aktarma olarak özetlenebilecek olan bu proje, 1960'lı yıllarda Vatikan'da ortaya çıkıyor" dedi.